

маси обмінної енергії на 1267 МДж від ровесників-аналогів, які знаходяться на раціоні прийнятому в господарстві.

УДК 636.92:612.8

Датцель Н. – учениця 7 класу, м. Льоне, Німеччина

Саєнко В.П. – асистент кафедри годівлі, розведення тварин і технології кормів,
Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський, Україна

ПОВЕДІНКА КРОЛІВ У ДОМАШНІХ УМОВАХ

У світі розводять кролів, враховуючи їхню скороспілість, а отже економічний ефект від виробництва м'яса. Тому мало є публікацій, пов'язаних з вивченням поведінки та розумових можливостей даного виду тварин.

Однак, в останні роки стало популярним тримати декоративних кролів в домашніх умовах. А як з ними поводитись?

Тому, метою наших досліджень стало вивчити поведінку кролів при утриманні в домашніх умовах, щоденне спостереження за поведінкою кроля, якого утримували в кімнатних умовах. Враховано також такі важливі аспекти, як моральне відношення мешканців між собою, утримання, збалансоване живлення доброякісними повноцінними кормами.

Історія цих досліджень почалася з моменту, коли друзі подарували кроленя каліфорнійської породи мені на день народження. Батьки допомагали знайти інформацію, як правильно вирощувати і доглядати за ним. У спеціалізованій літературі та в Інтернеті, в основному розглядалися тільки ті технологічні аспекти, які пов'язані з великими кролефермами. Наприклад, було доведено, що кролі нестійкі до стресів, і під впливом тривалих шумів у кролів зростають температурні показники тіла, частішають пульс і частота дихання, знижується активність шлунково-кишкового тракту, гаситься статевий рефлекс, тварини відмовляються від прийому корму [1].

Щодо етологічних рекомендацій по догляду за кролями, то фахівці радять підходити до них у певний часовий період і неодмінно в однаковому робочому одязі, до якого тварини вельми швидко звикають [1].

Спостереження за моїм кролем показало, що у спокійній обстановці, без наявності сильних шумових, тобто стресових, моментів, кроленя швидко зростало, призвичаїлось до напувалки, годівниці, "туалетної зони". Однак у спілкуванні віддавало перевагу своїй "хазяйці". Утримання: на ніч і коли вдома нікого не було, його закривали в клітці, решту часу він міг вільно пересуватися по будинку. З часом було помічено, що він призвичаївся до часових режимів: він очікував біля дверей мешканців, коли вони поверталися додому. Наприклад, я затримувалась у школі на тренуванні, а мама помітила, що кролик сидить в очікуванні біля дверей. Час йшов, він почав "хвилюватися", обнюхувати двері, ставати на задні лапки, дивитися у бік мами, нібито питаючи, в чому ж справа. А мама, заради інтересу, покликала мене на ім'я (хоча знала, що мене немає). Кроленя радісно підстрибнуло, завмерло, потім стало хвилюватися, ставати

на задні лапки. Але двері все не відкривалися. Тоді воно почало шукати по кімнаті, оббігати усі куточки, постійно повертаючись до дверей. Скільки ж було радості, коли я прийшла додому. Тут його поведінка була подібна до тої, що проявляють собаки: радісно бігав навкруги, підстрибував, майже не давав пройти, поки його не погладили і не взяли на руки. Відчувалося, як сильно і часто б'ється серце, однак тоді мені не спало на думку зафіксувати показники серцевої діяльності.

Однак, кролення чітко продемонструвало так звану “дослідницьку поведінку”, до якої відносять поведінкові акти, спрямовані на вивчення навколишнього середовища, не пов'язаного з пошуком їжі або статевго партнера. Вищі тварини активно переміщуються, оглядають, обмацують і обнюхують навколишні предмети. Зоопсихологи виділяють орієнтовні реакції, при яких тварина залишається нерухомою і активне дослідження, при якому тварина переміщується щодо досліджуваного об'єкта чи території [2]. Що і продемонстрував наш кроль.

З часів Чарльза Дарвіна в науці встановилося уявлення про три складових психічної діяльності тварин. Ці компоненти, за термінологією Дарвіна – інстинкт, здатність до навчання і здатність до міркування, органічно поєднуються, утворюючи складний феномен психічної діяльності тварин. Поведінка – це набір дій, реакцій на середовище (подразники) свідоме та несвідоме [3]. Біологічну основу поведінки складають інстинкти, наприклад, інстинкти самозбереження, розмноження, турбота про потомство.

Взагалі зоопсихологи виділяють наступні типи поведінки тварин: харчова, репродуктивна, комфортна, дослідницька, батьківська, оборонна, агресивна, територіальна, соціальна.

У зв'язку з тим, що в домашніх умовах відсутні багато чинників, що необхідні для виживання у природі, то змінюється і поведінка тварин така як оборонна, агресивна, територіальна тощо. Соціальна поведінка нашого піддослідного кроля відрізнялась доброзичливим відношенням до мешканців, що відповідає поведінковим і біологічним соціальним чинникам. Такі особливості поведінки, як емоційність, агресивність, прагнення до успіху, любов, і тому подібне мають біологічну природу [3].

Крім того, яскраво вирізнялася комфортна поведінка, яка об'єднує поведінкові акти, спрямовані на догляд за тілом. Комфортна поведінка є невід'ємною частиною життєдіяльності здорової тварини. Порушення комфортної поведінки свідчить про неблагополуччя тварини (хворобу, голод, або низький соціальний статус у суспільних тварин).

Отже, в результаті спостереження за поведінкою кроля у домашніх умовах було зроблено висновок, що поведінка піддослідної тварини – це набір дій, реакцій на подразники зовнішнього середовища, сумарно зумовлений інстинктом з одного боку та здатністю до навчання і міркування – з другого. При цьому яскраво виражена соціальна, дослідницька, комфортна поведінка.

Список використаних джерел

1. <http://ua.xn-6-jtbpoaqi5b.xn-p1ai/rozvedennyakrolikov/1827-.html>
2. <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
3. <https://uk.wikipedia.org/wiki>